

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

7. Grauissimis pœnis & exe[m]plis dignos esse auaros, fame in lucru[m]
vtentes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

VII.

5. Etiam grauitatem diuinæ poenæ expendere hîc licet. Nam siccitatem fames mox consecuta, & deinde pestilentia, eaque odore pessimo nares, oculos cæcitate, plurimos intolerabili dolore, ac tandem etiam morte efficiens. Quin & bellum coronidis loco Maximino est superadditum. *Que mala omnia eodem tempore coâceruata, tyranni audaciam furoremq̃, contra Numen, conceptû satis coarguerunt.* Sapienter David, è tribus poenis, pestem, tamquam minus malum, vel hinc videtur, elegisse. Non enim è peste fames, sed ex fame pestis, è bello & fames, & pestis oritur, de qua re tamen paulò post accuratiùs est differendum. E quibus poenis aliàs vnâ, aliàs alteram; aliàs geminam, aliàs triplicatam, tamquam tergeminaam Furiam in Mundum immittit, prout mortalium culpâ vel simplex, vel duplex, vel tergeminum flagellum promeretur. Multi crapula atque ebrietate deliquerunt, fame igitur & siti eos cruciat diuina æquitas. Et cur famem non mererentur, quorum auaritia optauit sterilitatem? Corpus multi illicitis obscœnisque voluptatibus immerferunt, vlcere igitur & peste delicias compensant. Rapuerunt alij, & spoliarunt pupillos, expilarunt viduas, subditos bonis suis euerterunt; meritò igitur & ipsi hostem experiuntur prædas agentem, incendentes villas, omnia populantem. Ac famem quidem, iustis Dei iudicijs merentur, qui famem optant, qui fame ad auaritiæ compendia abutuntur, dum frumentum recondunt, dum non sunt contenti agrorum lucro, sed ipsa cogunt granaria iniquissimæ vsuræ fieri instrumenta. *Fœcunda terra multiplicatum reddit, quod acceperit, inquit S. Ambrosius. Fidelis ager fœneratos solet restituere prouentus. De rebus igitur uberis glebæ expectare debes tui mercedem laboris, de fertilitate pinguis soli iustis sperare compendia. Cur ad fraudem conuertis naturæ industriam & indulgentiam? Cur inuides vsibus hominum publicos partus? Cur populis minus abundantiam? cur affectas inopiam? cur optari facis à pauperibus sterilitatem? Cùm enim non sentiant beneficia fecunditatis, te auctonante pretium, te condente frumentum, optant potius nihil nasci, quàm te, de fame publicâ negotiari. Ambis frumentorum indigentiam, alimentorum penuriam, uberes soli partus ingemiscis, fles publicam fertilitatem, horrea frugum plena deploras, exploras, quando sterilior*

S
li. Ambros.
lib. 3. de of-
ficijs. cap. 6.

rius sit prouentus, quando exilior partus, uotis tuis gaudes arrisissè
 maledictum, ut nihil usquam nasceretur. Tunc messem tuam uenisse
 lataris, tunc tibi de omnium miseria congeris opes, & hanc tu industriam
 uocas, hanc diligentiam nominas, qua calliditatis uersutia, astutia
 fraudis est, & hoc, tu remedium uocas, quod est commentum nequitia?
 Latrocinium hoc an fœnus appellem? Captantur tamquam latrocinij
 tempora, quibus in viscera hominum durus insidiator obrepas. Augetur
 pretium tamquam sorte cumulatam fœnoris, quo periculum capitis
 aceruat. Tibi condita frugis multiplicatur usura. In frumentum
 quasi fœnerator occultas, quasi uenditor auctioris. Quid imprecaris
 uale omnibus, quia maior futura sit fames, quasi nihil frugum superfit,
 quasi infœcundior annus sequatur? Lucrum tuum damnatum publicum
 est. Immo & priuatum. Inde enim fiunt pauperiores, unde lu-
 crum expectant isti. Luclenta duo exempla recenset Gregorius
 Turonensis. Vnum de Paulino quodam Nolano ciue, & Tarasia
 uxore eius, quam cum iussisset maritus etiam ultimum, quod su-
 pererat, panis frustum pauperi dare, illaque illiberali prouiden-
 tia viro non paruisset, nauim cum tritico illi aduenientem tem-
 pestas abstulit. Tunc uir Dei conuersus ad mulierem ait: *Intellige,*
te nunc pauperi unum panem furatam: & ideo hanc nauem esse mer-
sam. Alterum & in nauis, & nauclero accidit. Decrepitus senex
 & egenus ad littus maris exierat, inque ipso portu à nautis ele-
 mosynam emendicare cœpit. Durum est hoc hominum genus;
 & à mari discit feritatem. Tamquam è pumice aquam peteret,
 ita siccos omnes atque asperos reperit. Accessit igitur ad illum,
 qui ad clauum sedebat, & primus erat nautarum, huic importu-
 niùs assistens, iterum, iterumque dicebat tacenti: *Da mihi aliquid.*
 Tandem igitur, ne nihil impetraret, hæc uerba accepit: *Absiste,*
quæso, decrepite, & noli à nobis querere quidquam: nihil enim hic aliud,
præter lapides habemus. Quid aliud durus homo, nisi lapides lo-
 queretur? Nec enim erat is, ad quos Christus dicebat: *Quis ex*
vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem por-
riget ei? Petierat pauper iste filius panem, & nauta ostendit ei,
 tamquam si canis esset, lapidem. Indignatione igitur iusta ac-
 census mendicus in hæc uerba sese effudit: *Quandoquidem, præ-*
ter lapides, in hac nauis nihil haberi, ais; ut hoc uerum fiat, omnia uer-

Greg. Turon.
 lib de glor.
 Confess. cap.
 107. & cap.
 108.

Idem ibid.
 cap 108. &
 Sigebert. in
 Chron sub
 An Dom.
 606. Baronius
 sub. An 605.

Matth. 7. 9.

tantur in lapides, dictum, factum. Extemplo enim totum nauis onus, quod esui erat idoneum, in saxa conuersum est. Ego enim, ait S. Gregorius Turonensis, ex his & dactylos vidi, & oliuas asperi marmore duriores. Nam cum in lapidis duritiam conuersa fuissent, numquam tamen colorem, quem habuissent, perdidit, eadem forma, eademque species erat. Dominus autem nauis patientia motus, inquisitionem senem nusquam potuit reperire; & sicut ferunt, per multas ciuitates de iis, quae in saxa mutata fuerant, ad videndum direxit, ut scilicet exemplum esset omnibus, ne similia perpetrarent. Qualia etiam exempla ego in pluribus locis vidi; ut in Bauaria, in templo S. Leonardi, non procul ab Aichensi ciuitate, panem pauperi negatum, in lapidem commutatum, atque inibi asseruatum. Nimirum auari ipso sunt caco-damone nonnumquam peiores. Satan aiebat: Dic, ut lapides isti panes fiant: isti autem, ne sit, quod famelicos alat, e panibus lapides faciunt, sui que cordis duritiam in cibos inducunt.

Matth. 4. 3.

VIII.
Luc. 16. 24.Luc. 6. 38.
Gen. 42. 1.Greg. Turon.
lib. 2. hist.
Franc. c. 24.

6. Igitur docet memorata à nobis superius historia, alios esurire, ut alios ad misericordiam commoueat. Epulo ille, qui Lazaro micas negauit de mensa cadentes, postea nec aquae guttam habuit, quam linguam suam refrigeraret. Qui autem esurientes implet bonis, & DEVM imitatur, & cum faenore recipit, quae in benedictione seminauit. Est enim DEVS erga liberales & ipse liberalis. Hinc ait: *Date, & dabitur*; neque sinit famem pati eos, qui in fame, alijs succurrerunt, exemplo Ioseph, qui tempore sterilitatis, omnibus aperuit horrea, non clausit, ea que liberalitate etiam fratres ac parentem paut. Sic fame aliena ad lucrum suum vsus Ecdicius memorat Gregorius Turonensis, & nos alibi ex instituto deprædicauimus. Etenim, tempore Sidonij Episcopi, magna Burgundiam fames oppressit. Diffugit populus, & ut famem vitaret, patriam reliquit. Soli ferè pauperes, quibus fugiendi potestas non erat, remanserunt. His, cum nemo esset, qui succurreret, Ecdicius senatorij ordinis vir, Sidonij propinquus, magnam rem & exemplo dignam fecit. Siquidem fame immensum inualecente seruos cum equis & plaustris, per vicinas ciuitates undique dimisit, ut fame tabescentes ad se adueherent. Illi mandato obsecundantes, demum comportarunt, quotquot miseris